

vili in se potem veliki nesreči celiga Cesarstva hudobno posmehovali so Cesarja iz Dunaja odpeljali, kér so ga nalagali, de mu Dunajčanje po življenji strežejo. Z vso silo je priletel nek hinavski tihotapec — Bombelj po imenu — nad Cesarja, Jih je s silno nevarnostjo nalagal, in takó Dunaju Cesarja odpeljal, kteriga Dunajčanje kakor svojiga očeta ljubijo, po katerim vse žaluje, naj bo star ali mlad, prost delavec ali premožen mestnik — brez kteriga Dunajčanjem ravno takó, kakor vsm drugim deželam biti ni mogoče!

To je po Dunajskih novicah vzrok undanjih prekucij. Zdej je spet vse mirno. Cesar so pa še zmirej na Tiroljskim, kjer dan na dan vladarske reči práv pridno opravljajo.

Vseučiliša nam je v Ljubljani potreba.

Krajncam pa tudi vsm Slovincam sploh v prevdarik.

(Konec.)

„Desiravno se dandanašnji v slovénkim jeziku vsi razdélki védnost še ne zamorejo obdelovati, kar zavoljo združenja slovénkih deželá z družimi deržavami cesarstva celó celó potrebno ni, se bo pa vunder scasama slovénki jezik toliko omikal in obogatil, de se bo tudi v vikši vednosti vpeljati mogel.“

„Marsikdo bo morebiti rekel, de zavoljo bližnjih vseučiliš v Grádcu, v Inšpruku in na Dunaji noviga v Ljubljani treba ni.“

„Ako so bile pa v téh tudi ne ravno velicnih nemških deželah vseučiliša potrebne spoznane, se mora ta potrebnost v Ljubljani timveč spoznati, kér so ljudstvu skozi in skozi slovénkiga naroda zavoljo pomanjkanja domačih višjih šol marsikteri zaderžki na poti, ktere mora premagati, predin zamore k ptujimu ljudstvu v šole iti.“

„Druga stran, ktera pomočke za osnovo in ohranjenje popolniga vseučiliša kaže, razodene zaderžke, ki se le z velikimi težavami premagati dajo.“

„Ako narod potrebnost take naprave spozná, ni več govorjenja v tém, de bi zavoljo še neznanih pomočkov se nič storiti ne dalo. Vladarstvo ali pa ljudstvo jih morate najti, in jih boste tudi našle.“

„V vsih casih so spoznali, de je ljudsko omikanje nar terdnejši steber deržav; zato ga tudi vladarstva podpirajo in v skerb jemljejo. Ako pa vladarstvo dozdej v tem ni kaj preveč skerbí imélo, bo ustava prihodnjic mende kaj več storila.“

„Vladarska denarnica rés v téh tesnih dnévih ne more polniga upanja za to napravo dati. Tode potreba vikšiga in obširnšiga narodniga omikanja sega mogočno v današnje življenje in ravno sedanje vrenje in kipenje zamore in bo tudi svoje snutke izločilo.“

„Imenovaniga pravila, potrebne pripomočke za večí izobraženje naroda vladarstvu v skerb izročiti, se moramo tadaj že zdaj terdno poprijeti, zraven tega pa tudi že zdej za pripomočke skerbeti, ktere zamore dežela tako visokimu namenu v dar prinesiti.“

„Téh poiskati, oživiti in lepimu namenu v prid napeljati, de se saj perve stopinje za doseženje tega naména berž ko je moč storijo, je silna in serčna prošnja, ktero upa polna slovénka mladost, ktero vsi učeniki deželnim stanovam, Ljubljanski mestni gosposki, vsm srenjam in slehernimu rodoljubu na serce položé, z upanjem, de ne bodo ne le vsi te prošnje podpérali, ampak de bodo tudi pomočkov iskali, po kterih bi se dala imenitna naprava osnovati.“

Iz zbora e. k. vikšiga učiliša v Ljubljani 11. Véliciga travna 1848.

Dr. Matija Juri Sporer s./r. Juri Zupan s./r. Juri Pavšek s./r. Urban Jerin s./r. Franc Metelko s./r. Dr. Janez Pogačar s./r. Dr. Janez Polc s./r. Dr. Matija Leben s./r. Dr. Janez Semen s./r.

Dr. Janez Čuber s./r. Dr. Leopold Natan s./r. Dr. Franc Šiffer s./r. Dr. Janez Nep. Biacovski s./r. Dr. Bernard vitez Pahner s./r. Dr. Janez Bleiweis s./r. Dr. Krist. Avg. Voigt s./r. Janez Kersnik s./r. Dr. Korl Humel s./r. Dr. Vilhelm Unger s./r. Dr. Anton Šubert s./r. Dr. Anton Jarc s./r. Dr. Janez Nep. Kleman s./r. Anton Pertovt s./r.

Iz Laškiga.

30. dan pretečeniga mesca je naša armada združeno neapolitansko-toškansko armado pri Kurtatoni tako premagala, de je 2000 sovražnikov vjela in 11 kannonov jim vzela. Tako pripovedujejo 3. dan tega mesca iz Verono v Ljubljano prinešene novice.

Tudi naš krajnski regiment je bil blizo te hude pa slavne bitve, v kteri, kakor gosp. oberst Görger pišejo, je pa tudi veliko vojakov naše armade padlo. — Lahí so grozno neusmiljeni ljudjé — v Villafranki so v bolnišnici ležečim ranjenim vojakam avstrijanske armade oči izbódlji, nosove, ušesa in še druge dele trupla kervoželjno porezali, in jih potem še le umorili.

Iz Frankforta Majnskiga.

Velikiki zbor v Frankfortu se je že davnej začel, pa ni še clo nič opravil. Kakor Novice pišejo, se poslanci pomenjujejo in pomenjujejo in pa tudi pričkajo, pa dosihmal še niso mogli nobene reči do konca dognati. Nekteri časopisi zlo zabavljajo čez poslance, iz našiga avstrijanskiga Cesarstva poslance, kér pravijo, de so, razun nekterih učenih mož, večidel vsi drugi v politiških vednostih premalo prebrisaní ljudjé. —

Poslanec biti na velikih deržavnih zborih je težavna reč. Koliko tavžent in tavžent reči mora tak človek vediti, de ga očitno osramovanje ne zadéne. Kako gladko mora govoriti znati, de se mu ne smeja. — Poslanec mora gotovo več znati, kakor hruške péči!

Iz Hrovaškiga.

Tudi iz Hrovaškiga, kakor iz mnogih družih deželá, nam Novice vedno toliko laži pišejo, de prijatelj resnice na zadnje ne vé, kaj de bi verjel. Nekteri časopisi čertijo posebno bana Jelašiča, od kteriga, kar le morejo, protivniga pripovedujejo. Veselilo nas je tedej unidan v občinskim avstrijanskim časopisu s krepko besedo iz Zagreba pisano pismo brati, ktero pravi, „de je gerda laž, če kdo terdi, de Njih ekscelencija ban Jelašič ni našimu Cesarju serčno in zvesto udan in de misli sebi izročene dežele Cesarstvu otergati. To je gerda laž. Ban Jelašič neče Madžjaram nič pravičniga vzeti, pa tudi po nobeni ceni ne pripustí, de bi Madžjari njemu izročnim deželam kej vzeli. Ban, vés vnet za čast in blagor svoje domovine, ni dozdej ne nar manjši stopinje storil, de bi je ne bil na znanje dal ali Cesarju, ali Nadvojvodu Francu Korlnu, na kteriga je navkazan. In dosihmal ga niso ne Cesar ne Nadvojvoda še za nobeno reč pokregali, kar tedej kaže, de kar je storil, je práv storil.“

Madžjari so zares čudno ljudstvo. Koliko lét že zatirujejo svoje brate Slovane, brez de bi spoznati hotli, de je to krivica! Oni ne pomislijo, de „kar sebi ne želiš, ne stori tudi bližnjimu ne.“ Bog daj, de bi enkrat spoznali, de narodnost je nar svetejši blagó vsaciga naroda, in de bi se umirili in pobratovsko spravili s svojimi brati! Mirú, mirú nam je silo silo potreba; brez mira ni sreče in blagostanja v nobeni deželi. — nadloga in revšina ste gotovi naslednici nepokoja!

Perva beseda Ljubljanskiga slovénkiga zbora v Ljubljanskim gledišu, 30. dan veliciga travna.

Hvala Bogú! de smo spet enkrat in sicer iz globočine sere mile glase svoje domovine v gledišu péti slišali, — de smo se smeli spet enkrat na glas veseliti po dolgim terpljenji! Slava in hvala Ferdinandu, kí so nam to neprecenljivo veselje dodelili in nas sovražnih

spón odtéli, ktere so nam toliko lét branile, v svoji domači hiši materni jezik govoriti in prepevati. Slava, slava Ferdinandu! — Slovenski zbor bi pa tudi ne bil mogel god miliga Cesarja vredniši praznovati, kakor z osvobodnim petjem domačih pesem; torej se mu práv lepo zahvalimo za to veselico, in ga prosimo, de bi jo nam kmalo in večkrat ponovil, ne le v pesmih, temuč tudi v celih igrah, starih in novih, ktere posebno od gosp. Malavašiča pričakujemo.

Vsi spevi so obilno zbranim poslušavcem takó močno dopadli, de niso bili zadovoljni, jih le enkrat slišati; iz vsih strani je donelo „še enkrat, še enkrat.“ Resnica je pa tudi, de zala pevka, vsi pevci in govorniki so se tako slavno obnašali, de današnja beseda je bila gotovo nar prijetniši vsih letašnjih Ljubljanskih koncertov.

Venec pervenstva pa podamo pevcu pesmi „Slovenca dom“ in govorniku „Veršača“. Mili in krepki glasovi, kakor je beseda ali pesem nanesla, pa so mu tudi tako iz serca kipeli, de so nam mogli, ali bi bili hotli ali ne hotli, v serce seči. Drugič prosimo spet za „Slovenca dom“ in za „Popotnika“ od ravno tega gosp. pevca.

Po redu besede so se spevi takó sledili: 1) Slava našimu Cesarju, lepa národna pesem od gosp. Potočnika, práv serčno v zboru (koru) pétu. 2) Potem je sledila zmes slovanskih napevov, od slovečiga mlajšiga Straussa na Dunaji sostavljena; 3) Dolenska, gosp. Potočnika, péta od štirih glasovitih pevcov, kteri bi nam bili še bolj dopadli, ko bi bili posebno poslednje verstice nekako bolj živo povzdigovali. 4) Veselja dom, pesem gosp. Slomšeka, nam je práv ljubo zapéla imenovana prijazna gospodična. 5) Vojaška od

gosp. Koseskiga, krepko in goreče govorjena od nekiga gosp. modroslovca, je vnela vse serca. 6) Igra na klaviru je bila igra mojstra; 7) „Slovenca dom“, premila pesem, od ktere smo že govorili. 8) Slovanska popotna, od gosp. Fleišmana práv umetno zložena; 9) Veršač, od Vođnika; mojsterškiga govornika smo že zgorej pohvalili; 10) Igra na klaviru, še lepi od peve; 11) Pesem slovenskih národnih stražnikov, besede od gosp. Malavašiča, napev od gosp. Fleišmana, v krepkim zboru prijetno péta; 17) Mornár, besede gosp. Prešerna, napev od gosp. Fleišmana, je lepo zložena pesem; nam pa stareji in že povsod znan napev vunder še bolj dopade; 18) Od gosp. Fleišmana zložen dvopev „V spomin Vednika, gosp. Prešerna, sta že pohvaljena gospodična in pa glasoviten pevec tako lepo péla, de sta ga tudi mogla ponoviti. 19. Duh slovenski, pét v zboru, je po pravici silno dopadel. Sklep vsiga je bila národna pesem „Slava našimu Cesarju“, vdru-gič péta.

Ne moremo tega popisa dokončati, de bise ne zahvalili gosp. Bučarju, ki si je za napravo prve slovenske besede toliko truda prizadjal; pohvaliti moramo pa tudi gosp. Mašeka, učenika Ljubljanske muzikalne šole, ki je le za klavir napravljene rečila pa v celo muziko prestavil in pa gosp. Fleišmana, ki s pravim veseljem in hvale vredno umetnostjo napeve slovenskih pesem zloga. Tudi oršester se je dobro deržal. — Vsak dober Krajnc je zadovoljen gledišče zapustil z vošilam, de bi nam slovenski zbor enako veselico zopet kmalo napravil.

Dr. B.

Dan. listu je pridjana 5. póla „Zlate Vasi“ in še 2 dokladi.

Napovéd perviga deržavniga zboru na Dunaji 26. dan tega mesca,

in pa krajnskiga deželnega zboru v Ljubljani 19. dan tega mesca.

Pervi deržavni zbor na Dunaji se bo začél 26. dan tega mesca. Koliko dni ali mescev bo terpel, nihče naprej ne vé; to pa je gotovo, de bo dolgo terpel in de bo dolgo terpeti mogel, kér se bojo v tem prvem zboru za nas vse nar imenitniši reči, postave in davki razsodili, z eno besedo, vsa nova vladija našiga cesarstva vstanovila. Zdej se bo to vpeljalo, kar od ustave ali konstitucije tako željno pričakujemo. Naši poslanci bojo z poslanci družih dežel našiga cesarstva se tukaj posvetovali zastran vsiga, kar nas prihodnjíc čaka. Lejte imenitnost poslancev, in pomislite, koliko vednosti mora poslanec imeti, de se bo mogel v zboru toliko ljudi iz vsih stanov možko obnašati in odgovore dajati, de se mu ne bojo smejali ali ga za neumneža spoznali. Obširna vednost in goreča ljubezin do svojiga naroda ste zapopadek vsih lastnost, ktere mora poslanec imeti v obilni meri. Volivci, preberite ustavno pismo, priloženo 18. listu, še trikrat natanjko, preden greste poslanca volit! Preberite še enkrat, kar smo vam v 19. listu v pogovoru dvéh kmetov zastran poslancev priporočili! Berite še enkrat, kar so v 21. listu gosp. Ambrož tako lepo razložili. Prevdarite, de boste za poslance na Dunaj take možo izvolili, kakor so za Krajnsko deželo — po našim živim prepričanji — Smeledinški komisár Ambrož, ki imajo clo clo vse lastnosti za ta imenitni poklic. Ni dosti ne, de ima poslanec obširne vednosti v mnogih rečeh — on mora biti tudi za svoj narod vnet domorodec. S takimi poslanci, ki niso ne krop ne voda, nam ni nič pomagano — taki so naša poguba. Cesar so nam izrekli v 4. razdelku ustavniga pisma mogočno besedo: Vsakimu narodu je čisto ohranjenje njegove narodnosti in njegoviga jezika zagotovljeno. Kakó se bo pa vse to vpeljalo, kar čisto ohranjenje tega obseže, de bo Slovenec Slovenec postal, to se bo posvetovalo in razsodilo v Dunajskim zboru, in kar se bo tukaj razsodilo, to bo postava.

Torej še enkrat Vas za Božjo voljo prosimo: volíte umne, poštene, rodoljube možé!

Volítev volivcov, to je tistih mož, ki bojo poslance volili, se na Krajnskem in Koroškem začné 15. tega mesca in mora 16. dokončana biti. — Volítev poslancev pa je 20. dan tega mesca. Kakó se ima pri teh volitvah ravnati, učí današnja doklada.

Pred Dunajskim zborom — in sicer 19. dan tega mesca — bo pa še v Ljubljani za Krajnsko deželo deželni zbor (Landtag), zato de se bojo nektere imenitne reči poprej v Ljubljani natanjko posvetovali, predin se bojo na Dunaj v razsodbo dale.

Tudi k temu bojo prišli poslanci iz vsih stanov, ki se bojo tudi, kakor današnja doklada pové, volili, in sicer se bojo za Ljubljanski zbor volili 13. dan tega mesca volivci poslancev, 15. dan tega mesca pa bojo volivci volili poslance za Ljubljano. — Kér se bo v tem zboru ena nar imenitniših reči za gruntne gosposke kakor za kmete posvetovala, namreč: kakó in po kateri tarifi naj bi se tlaka, desetina in vse druge gosposkine gruntne dolžnosti odkupile, bo treba, de bojo umni možjé za poslance izvoljeni. De boste pa poprej zamogli to reč dobro prevdariti in se med seboj posvetovati, vam bojo dali deželni stanovi poprej neko tarifo za prevdarek v roko, de bojo po ti poslanci vaše misli tukaj razodeli in de se bo v deželnim zboru v Ljubljani potem ta reč sklenila, kakó de ima na Dunaj iti.